

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

SANCTI|| IOANNIS|| DAMASCENI OPERA,||

Johannes <Damascenus>

Parisiis, 1577

De iis qui ebrietati student. cap. lxxxviii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71880](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71880)

A fidem abieceris, fatius tibi fuerat nunquam in lucem editum esse.

Extrema seruitus est, vitijs succumbere, ac manus dare: quemadmodum contra hæc *Clementi.*
demum vnica libertas est, ea superare.

Mortem timeo: quia mihi acerba est. Gehennam timeo: quia sempiterna est. Ignem ti- *Cyrilli.*
meo: quia nunquam extinguitur. Tartarum timeo: quia calor exers est. Tenebras timeo:
quia luce vacant. Vermem timeo: quia immortalis est. Angelos timeo: quia misericordia *Sera dam-*
tarent. Me miserum, qui te clamantem non audiuerim, ac dicentem, O anima, his tuis sce- *natorum*
leribus, atque omnibus rebus, quæ mihi odio & execrationi sunt, finem impone. Me misere- *penitentiæ.*
rum, qui templum tuum corruerim, ac spiritum tuum sanctum mœrore affecerim. Domi-
ne, vera iudicia tua sunt. Ob breuem ac temporariam peccati oblectationem sempiternis

B peenis excrucior. Propter carnis voluptatem in ignem conijcior. Iustum est Dei iudicium:
Docebar: nec animum attendebam. Testificabantur mihi: & ego irridebam. His atq; hu-
iusmodi verbis, ô homo, vteris, si priusquam te scelerum penituerit, hinc abreptus fueris.
Homo, vel Gehennam time: vel te regni cupiditas teneat.

Fratres, heu quam horrenda ac tremenda necesse nobis est videre, cum anima è corpore *Theophila*
excedit. Etenim aduersariorum potestatum exercitus aduersum nos præsto est, tenebrarum, *Eph. 6.*
inquam, principes, ac mundi rectoris nequitia: atque in modum cuiusdam litis animã de-
tinent, omnia ea peccata, quæ ab ineunte atate vsque ad id temporis, quo arrepta est, vel
sciens vel imprudens admisit, ipsi obijcetes. Astant igitur eam accusantes. Quomam-

C iam igitur in tremore animam ea hora versari putas, quousque à iusto iudice de ipsius cau-
sa pronunciatum sit? Quod si vitam negligenter instituisse cõperiat, horrendam illam
vocem auditura est, Tollatur impius, ne videat gloriam Domini. Ac tum eam dies tene-
brarum & caliginis occupabit, atq; exterioribus & sempiternis flammis mancipabitur,
& in infinita secula condemnabitur, ac punietur.

De ijs qui ebrietati student. CAP. LXXXVIII.

BENADAB bibebat temulentus in vmbraculo suo, & reges tri- *3. Reg. 20.*
ginta duo cum eo, qui ad auxilium eius venerant: Egressi sunt au-
tem pueri principum prouinciarum in prima fronte: & percussit
D vnusquisque virum qui contra se veniebat, fugeruntque Syri.

Qui diligit epulas, in egestate erit: qui amat vinum & pingua, *Prou. 21.*
non ditabitur. Qui delectatur in vino, in munitionibus suis relinquet ignomi-
niam. Cui vax? cui rixa? cui iudicium? cui molestia? cui contritio? cui suffu-
fio oculorum sine causa? Nonne his qui commorantur in vino, & student cal-
licibus epotandis? Noli inebriari vino, sed consuetudinem habe cum viris iu-
stis. Si enim ad phialas & pocula dederis oculos tuos, postea ambulabis nudior
loco subdiali. *23.*

Melius est ire in domum luctus, quam in domum conuiuij.

Expergiscimini ebrij, & flete, & vlulate omnes qui bibitis vinum in dulcedi- *Eccl. 7.*

E ne: quoniam peritit ab ore vestro lætitia & gaudium. *Ioel. 1.*

Væ qui confurgitis manè ad ebrietatem sectandam, & potandum vsque ad *Esa. 7.*
vesperam, vt vino æstuetis. Cithara, & lyra, & tympanum, & tibia; & vinum
in conuiuiis vestris: & opus Domini non respicitis, nec opera manuum eius con-
sideratis.

Operarius ebriofus non locupletabitur. Amaritudo animæ vinum multum *Eccl. 19.*
potatum. Ebrietatis animofitas, imprudentis offensio, minorans virtutem, & fa- *31.*
ciens vulnera. Ira magna mulier ebriofa.

Attendite vobis ipsis, ne fortè grauentur corda vestra crapula & ebrietate, & *Luc. 21.*
euris huius vitæ, & repentinus superueniat vobis interitus in die illa, Tanquam
laqueus enim superueniet in omnes qui sedent super faciem terræ:

Sicut in die honestè ambulemus, non in comessationibus & ebrietatibus, non *Rom. 13.*
in cubilibus & impudicitijs.

Basil. Ho. aduers. ebrios. Ebrietas spontaneus demon. simile. Temulentiam fugiamus, publicam meretricem, impudentiæ matrem, risus amantem, furoris æstro percitã, atque ad omne intemperantiæ genus procliuam. Neque enim in anima ea, cui ebrietas tenebras offuderit, vllum bonũ existere potest. Ebrietas spontaneus demon est, quem Voluptas in anima parit. Ebrietas vitij mater est, virtutis aduersaria. Fortem timidum atque ign auum reddit, castum ac temperantem, impudicum. Iustitiam nescit: prudentiam de medio tollit. Et quemadmodum aqua igni inimica & infesta est, sic immodicus vini vsus rationẽ extinguit. Ac proinde aduersus ebrietatem orationem habere me piget: non quòd leue quoddam ac contemnendum malum ipsa sit: sed quòd nullam oratio nostra vtilitatem habitura sit. Nam cum is, qui temulentus est, mentis errore ac tenebris afficiatur, incassum verba fundit, qui non audientem obiurgat. Ad quosnam igitur nobis sermo erit, si is qui consilio atque admonitione opus habet, ea quæ dicuntur, non audit, is autem qui sobrius ac prudens est, cum à morbo purus sit, sermonis auxilio nihil indiget? Quonam modo cum his, qui huc adsunt, agam, cum nec quicquam vtilitatis sermo habeat, & in silentio difficultas insit? Curamne ac diligentiam relinquemus? At periculo non caret segnities. Aduersus temulentos verba faciemus? At mortuis auribus insomnamus. Quanam re, ò homo, brutis antecellis? An non rationis beneficio, quo à Creatore tuo accepto imperium ac dominium in omnes creaturas adeptus es? Itaque qui rationis vsu ac prudentiam per ebrietatem sibi adimit, comparatus est iumentis insipientibus, & similis factus est illis. Atque adeo pecudibus quoque magis brutos ac vacordes eos esse dixerim, qui temulentia laborant. Siquidem quadrupes omnes animantes ac belluæ certa & definita tempora habent, quibus ad venerem impellantur: quorum autem animus ebrietate correptus tenetur, ac corpus calore præter naturam contracto refertum est, hi quouis tempore, ac quauis hora ad impuros & obscenos complexus adiguntur. Nec verò hoc duntaxat rationis expertes eos efficit: Verum etiam per sensuum deprauationem quauis pecude deteriore eum reddit, qui ebrietate afficitur. Etenim quæ pecus ita hallucinatur, ac preposterè audit, ut ebrius? An non, qui ita affecti sunt, familiares & domesticos ignorant, atque ad alienos plerumque, tanquam ad familiares ac necessarios confugiunt? An non umbras per sæpe, non secus ac riuos aut hiatus quosdam transiliunt? ac sono, & strepitu, perinde ac mari fluctibus agitato aures eorum vndique personant? & terra ipsis in rectum exurgere, montesque in orbem cursitare videntur? Hi nonnunquam petulanti atque infinito quodam risu disfluunt: nonnunquam rursus ita disseruciantur, ac plorant, ut nulla ipsis consolatio afferri queat. Ac nunc quidem audaces & intrepidi sunt: nunc autem timidi, ac metu consternati. His & somni graues sunt, depulsi que difficiles, ac præfocantes, verèque mortis vicini: & vigilia somnis stupidiores. Insomni enim instar ipsis vita est: quippe qui, cum ne vestem quidem habeant, nec quid crastino die comedant, regno tamen potiuntur, dum ebrii sunt, atque exercitibus imperant, & vrbes extruunt, pecuniãque largiuntur. Huiusmodi rerum formis, ac tanta impostura, feruens vinum eorum pectus implet. Alij autem in contrarios affectus præcipientes aguntur. Spei enim omnis expertes sunt, & mæsti ac dolentes, lachrimis perfusi, formidolosi, atque ad omnem strepitum consternabiles. Qui demonis intemperis agitatur, huius vocem omnes miserantur: qui autem ebrius est, cum in eadem calamitate sit, tamen ne misericordiam quidem meretur, ut qui cum demone vltro accersito confligat.

Ebrietas mala. Cui vae? cui tumultus? cui molestia, & gerra? cui contritiones sine causa? cui liuidi oculi? An non is qui in vino immoratur, & circumspicit vbi comessationes sint? Væ, luctuosa est inclamatio. Luctu porro digni sunt, qui ebrietati student, quoniam ebriosi regnum Dei non possidebunt. Tumultus autem, propter eam perturbationem, quam vinum animo atq; cogitationibus affert. Molestia item ob eos vapores, qui ex bibendi voluptate sursum feruntur. Horum enim, propter eas deflexiones, quas ipsis ebrietas immitit, & pedes, & manus tanquam vinculis quibusdam constringuntur. Atque aded ante has affectiones, eo ipso tempore quo perbacchantur, eadem ipsis, quæ mente captis, accidunt. Nam cum cerebri membrana fuligine ea, quam vinum, dum euaporatur, sursum effert, plena sunt, caput intolerando quodam dolore afficitur, cumque

Ratione sola à brutis distamus. Psal. 48.

Ebrietas mala.

Ebrii arrepti in inferioribus sunt. Pro. 23.

1. Cor. 5.

- A** *cumque rectum super humeros manere nequeat, nunc in hanc, nunc in illam partem concidit, atque in vertebrae illabitur. Gerras porro vocat Sapiens immoderatum illud & rixarum plenum conuiuio colloquium. Contritiones denique temulenti sine causa fiunt, ut qui praecrapula sese erigere nequeant. Siquidem in varias lapsuum species euertuntur. Ex quo fieri aliter nequit, quin eorum corpus incassum conteratur. Verum quid ista ebrietate correptis hominibus commemorare attinet? Vertigine quippe ex crapula laborant, dormitant, oscitant, caliginem cernunt, nauseant. Ob eamque causam magistros non audiunt, undique ipsis inclamantes, Nolite inebriari vino, in quo est luxuria. Ac rursum: Luxuriosa res est vinum, & contumeliosa res ebrietas. Quae quidem illi negligentes, ebrietatis fructum statim non sine fenore percipiunt. Tumesce enim corporis moles, humidi sunt oculi, os aridum* Eph. 5.
- B** *& inflammatum. Quemadmodum enim torrentis alvei, quanti sper aquis alluuntur, pleni esse videntur, at ubi ea inundantis aquae copia fluxerit, sicci relinquuntur: eodem pacto vinolentis quoque os, stagnante quidem vino plenum est quodammodo atque humidum, at ubi nonnihil praeterierit, siccum & humoris omnis expers reperitur. Etenim immodico vini usu abreptum atque obrutum vitalem omnem humiditatem amittit. Quae enim hominis compages ac structura ita firma esse queat, ut temulentiae malis resistat? Qui namque fieri potest, ut corpus, quod mero semper incalescit ac perfunditur, non tandem diffluat, ac maciem contrahat? Hinc tremores, & imbecillitates. Nam cum spiritus ipsis ob immodicum vini usum tundatur, ac nervi dissoluantur, hinc fit, ut tremor in vniuersa corporis mole oriatur. Cur tibi ipse maledictionem Cain accersis, tremens per omne vitae* Ebrj maledictionem Cain sibi accersunt.
- C** *tempus ac circumactus? Cum enim corpus naturae fulcimento destituitur, circumagatur atque concutitur necesse est. Quousque tandem vinum? Quousque ebrietas? Videris iam hominis loco coenum esse: adeo te vino prorsus admiscuisti, atque ex quotidiana crapula eandem cum eo putredinem contraxisti, vinum nimirum redolens, idque corruptum ac foetidum. Ac seruis quidem herum verberantem fuga deserit: tu autem cum vino, quod nullo non die caput tuum ferit, permanes.*
- Vsus vini optimus modus est, corporis necessitas. Quod si fines excesseris, crastino die capitis grauedine affectus redibis, oscitans, aestuans, ac vertigine laborans, corruptumque vinum redolens. Omnia tibi rotare ac circumagi videbuntur.*
- Vae his qui bona re abutuntur. Ne vinum vituperes: sed eos qui praeter modum bibunt. Ibid.*
- D** *Profundum est mare: at vrinator tantum descendit, quantum ascendere potest. Quod si ultra modum descenderit, quia enatandi potestas non est, confestim mergitur. Huius rei causa mare non est, sed natantis immodica cupiditas. Eodem quoque modo in vino res se habet. Non enim vinum in culpa est, sed qui, praeter quam sat sit, eo vitatur. Ac sane miserandum Christianorum oculis spectaculum est, cum vir aetate florenti, ac corpore vegeto, qui inter milites illustri loco ac numero censetur, domum aliena opera deportatur, ut qui se erigere ac suis pedibus incedere nequeat. Ita is, qui hostibus terrori esse debebat, circumforaneis pueris risus ansam praebet. Sine ferro prostratus, sine hostibus obrunctus est. Vir militaris in ipso aetatis flore absumptus est, paratissime ea pati, quae hostium libido tulerit. Ebrietas rationis exortum est, roboris labes & corruptela, praematura senectus, breuis mors. Ecquid enim aliud sunt temulenti, quam Gentium simulacra? Oculos habent,* Ebrj Gentium similes.
- E** *& non vident: aures habent, & non audiunt. Manus fractae ac dissolutae sunt, pedes emortui. Quisnam has infidias comparauit? Quisnam haec mala confluxit? Quisnam vobis furoris pharmacum temperauit? Homo, ex conuiuio praedium effecisti. Adolescentes eiecis, qui tanquam vulneribus in bello acceptis, manu ducantur. Iuuenilis aetatis vigorem vino extinxisti. Atque ad coenam quidem, ut amicum, inuitas: mortuum, autem eiecis, vino nimirum extincta ipsius vita. Cum autem mero saturi esse existimantur, tunc initium bibendi faciunt, ac pecudum in morem bibunt: nempe tanquam fonte quodam ex tempore facto pares accumbentium numero riuos emittente. Progrediente enim iam longius potu, accedit ad eos quidam adulescens, ingentem refrigerati vini phialam gestans, atque in medio stans, aequam conuiuii vini portionem per obliquos canales distribuit: quod videlicet aequis partibus vna perbacchentur, ne quisquam alium bibendo superet. Nam cum canales inter se diuiserint, ac quisque eum, qui ad se conuersus est, susceperit, vno spiritu tan-*

- quam ex vno lacu boni instar bibunt, tñmque in fauces trahere coguntur, quantum vas potorii per argenteos canales emisserit. Miserum tuum ventrem queso respice, ac vasculi vinum recipientis magnitudinem cognosce: nempe quod vinus duntaxat vole concavitatem habeat. Ne id spectes, quando canalem exhausseris: sed id considera, ventrem tuum iam dudum plenum esse. Propterea, va qui consurgunt mane ad ebrietatem sectandam usque ad vesperam, ac totum diem bibendo transigunt, nec ad opera Domini consideranda quidquam sibi temporis reliqui faciunt. Vinum enim eos exuret: quandoquidem calor ille, quem caro ex vino contrahit, ignea hostis tela exuscitat. Etenim vinum rationem ac mentem demergit: perturbationes autem & voluptates tanquam examen quoddam apum excitat. Quinam enim equorum currus amisso auriga usquea deo temere fertur? Quenam navis remoto gubernatore fluctibus, ut fors tulerit, iactata, ebrio homine tutior non est? Ex huiusmodi malis effectum est, ut viri ac mulieres, communibus choreis institutis, ac vinolento demoni in seruitutem addictis animabus suis, vitiorum cuspidibus sese inuicem sanciant. Risus ab utrisque obscena cantiones, gestus meretricij, ad libidinosam petulantiam extimulantes. Heus tu, ridésne, cum ob ea quae praecesserunt, lachrimas emittere atque ingemiscere oporteat? Meretrici asne cantilenas fundis, eiectis psalmis atque hymnis quos edoctus es? Pedésne mores, ac furiosè saltas, atque inconcinne choros agitas: cum contra genua ad diuini numinis adorationem flectere oporteat? Vtras potius deplorem? Puellasne coniugij expertes, an eas quae matrimonij iugo tenentur? Nam & illa amissa virginitate redierunt: & haec pudicitiam maritis non retulerunt. Quamuis enim fortasse nonnulla corpore peccatum effugerint: at certe animo labem exceperunt. Quod etiam ipsum de masculis dictum sit. Male conspexerunt, male conspecti sunt. Qui aspexerit mulierem ad concupiscendum eam, iam mœchatus est in corde suo. Si fortuiti congressus ipsi, qui curiosè foeminas contuentur, tantum periculi constant, qui consultò ac de industria proficiuntur, ut mulieres praetemptentia indecore se gerentes, atque ad dissolutionem compositas videant, carminaque lasciuia cantillantes, quae, vel duntaxat audita, omne libidinis æstrum impudicis hominibus ciere queant, quid tandem dicturi, aut quid excusandi sui causa allaturi sunt, cum ex huiusmodi spectaculis infinitum malorum agmen collegerint? An non enim hæc ipsis prospiciendarum foeminarum causa fuit, ut libidinis flammam excitarent? Ac proinde, iuxta seueram Domini sententiam, adulterij poenæ obnoxij sunt. Quonam modo nos Pentecoste exceptura est, Paschate ita contumeliosè affecto? Pentecoste Spiritus sancti perspicuum atque omnibus cognitum aduentum habuit. At tu anteuertens, aduersarij spiritus domicilium te ipsum effecisti: ac pro eo quod per Spiritus sancti inhabitationem templum Dei esse debebas, idolorum templum factus es. Imprecationem Prophetæ tibi accersisti, ex Domini persona dicentis, Conuertā in luctum festiuitates eorum. Quonam pacto seruis vestris imperabit is, cum ipsi mæcipiorum instar stultis ac perniciosis cupiditatibus seruiaris? Quonam pacto filios monebit is, cum ipsi consilij expertem ac temeritatis plenam vitam ducatis? Quid igitur? An hoc statu vos deseram? At metuo, ne qui contumax & praefractus est, segnior fiat: & qui compunctus est, abundantiori tristitia absorbeat. Medicina enim, inquit ille, peccata magna comprimet. Quotirca ieiunium ebrietati, psalmus obscenis cantilenis medeatur: lachrima risus medicina sint: pro saltatione genu flectatur: pro manuum plausu pectus verberetur: pro vestitus ornamento humilitas suscipiatur.
- Pro. 13. Super omnia elemosina te a peccatis liberet. Redemptio enim viri, inquit Scriptura, propria diuitia.
- simile. Ebrietas Dominum non suscipit, Spiritum sanctum propulsat. Ut enim fumus apes in fugam vertit: sic crapula spiritualia dona propellit.
- Ebrietas impietatis origo est: ut quae principem animi partem, cuius potissimum opera Deus agnoscere solet, caligine afficiat.
- Hom. 2. Ieiunantem Dominus intra sacrosancta septa admittit: eum autem qui temulentia laborat, ut prophanum & impurum rejicit. Nam si crastino die vinum, idque corruptum, redolens accesseris, quonam modo crapulam pro ieiunio ducam? Neque enim hoc tecum reputes, quod merum nunc non hauseris: verum istud potius, quod a vino minime purus sis. Vbinam te collocabo? inter ebrios, an inter ieiunantes? Etenim praeterita temulentia se sibi

A te sibi vendicat: contra præsens inedia testimonium ieiunio dicit. Dubium te, tanquam mancipium, ebrietas reddit. Statim enim, primus ieiuniorum dies expungendus tibi erit: quod videlicet ebrietatis reliquæ adhuc in te hereant. Si ebrius ad ieiunagium accedis, quidnam hinc lucri referes? Nam cum ebrietas aditum tibi ad regnum præcludat, quorsum iam vtile tibi fuerit ieiunare?

His, qui in vino atque intemperantia vitam degunt, dies in noctis caliginem immutatur: non quod sol extinguatur, sed quod eorum mens ebrietate obscuretur.

An nescis quod qui Dei seruis per temulentiam iniuriam infert, aduersus ipsum Christum peccat, ac seipsum sempiternæ poenæ addicit?

Qui temulentum admonere tentat, quid tandem ipsi utilitatis afferet?

B Si diuino Apostolo obtemperas, disertis verbis dicenti, Ebriosi regnum Dei non possi-
debunt, execrandam hanc ebrietatem fuge.

De ignauis ac segnibus, & contemptoribus. CAP. LXXXIX.

VAD ad formicam, o piger, & considera vias eius, & discite Pro. 6.
sapientiam: quæ cum non habeat ducem, nec præceptorem,
nec principem, parat in æstate cibum sibi, & congregat in
messe quod comedat. Vade ad apem, & discite quia operaria
est, quamque egregiam operationem faciat: cuius labores reges
& priuati ad sanitatem adhibent. Desiderabilis autem est
omnibus & gloriosa, quamuis alioqui viribus imbecillis. Vt

quequod piger dormies? quando confurges è somno tuo? Paululum dormies, paululum dormitabis, paululum conferes manus ut dormias: & veniet tibi quasi viator egestas, & pauperies quasi vir armatus. Anima ignaui esuriet: ac pigri opibus indigebunt. Piger probris affectus non erubescit: eodem modo qui mutuatur frumentum in messe. Dicit piger, Leo est in via, & latrones in itineribus.

Pannosis ac laceris vestibus induetur quisquis piger est. Sicut ostium vertitur in cardine suo, ita piger in lectulo suo. Abscondit piger manum suam sub ascella, nec ad os suum applicat eam. Via contemptoris in perditione.

In pigritiis humiliabitur contignatio: & in desidia manuum perstillabit do-

Dmus. Noli esse celer in lingua, & segnus ac remissus in operibus tuis.

Multam malitiam docuit otiositas.

Accedens autem, & qui vnum talentum acceperat, ait: Domine, scio quia homo durus es: metis ubi non seminasti, & congregas ubi non sparsisti: & timens abij, & abscondi talentum tuum in terra: ecce habes quod tuum est. Respondens autem dominus eius, dixit ei: Serue male & piger, sciebas quia meto ubi non semino, & congrego ubi non sparsi: oportuit ergo te committere pecuniam meam numulariis, & veniens ego recepissem utique quod meum est cum vsura. Tollite itaque ab eo talentum, & date ei qui habet decem talenta. Omni enim habenti dabitur, & abundabit: ei autem qui non habet, & quod videtur habere, auferetur

E ab eo. Et inutilem seruum eijcite in tenebras exteriores. Illic erit fletus, & stridor dentium.

Nam & cum essemus apud vos, hoc denunciabamus vobis: quoniam si quis non vult operari, nec manducet. Audiuimus enim quosdam ambulantes in quiete, nihil operantes, sed curiose agentes. Iis autem qui huiusmodi sunt, denunciamus, & obsecramus in Domino Iesu Christo, ut cum silentio operantes, suum panem manducent.

Otium sceleris origo est.

Peculiare est hoc animæ ignaue ac socordis, corpore vigilante in somnia cernere.

Quisnam sementis tempore domi desidens vel dormiens, orta messe sinum suum manibus impleuit? Quis vitem non consitam vindemiat? Horum sunt fructus, quorum

Basil.

Ignauoria non est vita æterna